

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БІОСУГЕСТИВНА ТЕРАПІЯ»***

Спеціальність: **С4 Психологія**
Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**
Освітня програма: **Психологія**

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Біосугестивна терапія
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год Лекції: 20 год Практичні заняття: 14 год Самостійна робота: 56 год
Термін вивчення дисципліни	8 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу. Курс «Біосугестивна терапія» спрямований на ознайомлення слухачів із теоретичними засадами та практичними навичками використання біосугестивних методів у психотерапії. Програма охоплює комплекс психотерапевтичних методів, заснованих на поєднанні тілесно орієнтованих технік, дихальних вправ, навіювання (сугестії), релаксації та керованої уяви. Її основна мета – активізувати внутрішні ресурси людини для подолання психоемоційних і психосоматичних розладів, зменшення рівня стресу, покращення загального психофізичного стану. У процесі навчання слухачі вивчатимуть механізми впливу сугестії на психоемоційний стан, а також засвоять прийоми ефективного застосування біосугестії в роботі з тривожними розладами, психосоматикою, стресом і емоційним вигоранням.

Курс орієнтований на психологів, психотерапевтів, лікарів, педагогів, а також усіх, хто цікавиться сучасними методами саморегуляції та психокорекції. Після завершення навчання здобувачі вищої освіти здобудуть базові компетенції для самостійної практики біосугестивної терапії або включення її елементів у власну професійну діяльність.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: теоретичні засади, методологія та практичні техніки біосугестивної терапії як напряму психокорекційної та психотерапевтичної діяльності. Особлива увага приділяється механізмам впливу сугестії на психофізіологічний стан людини, взаємозв'язку між тілом, диханням, мисленням і емоціями, а також способам формування терапевтичного навіювання в контексті тілесно орієнтованої роботи.

Мета курсу: формування у слухачів системного уявлення про біосугестивну терапію як психотерапевтичний метод, розвиток практичних навичок застосування тілесно орієнтованих, дихальних, когнітивно-сугестивних та візуалізаційних технік для роботи з психоемоційними та психосоматичними станами.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити здобувачів вищої освіти з історією виникнення, теоретичними засадами та сучасними напрямками біосугестивної терапії.
2. Вивчити психофізіологічні механізми дії навіювання та його роль у терапевтичному процесі.
3. Навчити застосовувати дихальні, тілесні та релаксаційні техніки як основу біосугестивного впливу.
4. Сформувати навички створення та використання сугестивних і терапевтичних технік.
5. Розвинути здатність втілювати біосугестивні техніки у практику психологічного консультивання, психотерапії, педагогіки, медицини.

Преквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Біосугестивна терапія» базується на знаннях та уміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін, як: «загальна психологія», «клінічна психологія», «основи психотерапії», «анатомія та фізіологія ЦНС», «психодіагностика», «консультивання» та ін.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані в процесі вивчення навчальної дисципліни «Біосугестивна терапія», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і практичних навичок.

Опрацювання біосугестивних технік – таких як навіювання, тілесна і дихальна саморегуляція – розширює інструментарій майбутнього фахівця, поглиблює розуміння зв'язку між тілесними й психічними процесами, а також формує навички цілісного психокорекційного впливу. Отримані компетентності створюють основу для подальшого успішного вивчення таких дисциплін, як «психодіагностика» (розвиток спостережливості, уваги до невербальних проявів і тілесних сигналів), «експериментальна психологія» (здатність аналізувати психофізіологічні стани), «психологічний спецпрактикум по спецкурсах» (використання біосугестивних технік у власній практиці), «психологічне консультивання» (створення довірливого контакту, підтримка клієнта, робота з уявою та емоційним станом), «клінічна психологія» (розуміння психосоматичних взаємозв'язків та інтервенцій, спрямованих на покращення психофізичного стану), «психологічна корекція» (біосугестивні методи є ефективними у відновлювальній та підтримувальній роботі з різними категоріями клієнтів), «кризова інтервенція» (засоби біосугестивного впливу дозволяють стабілізувати емоційний стан і знизити рівень тривоги), «теорія та практика психотренінгу» (набуті навички можуть бути втілені в структуру групової роботи, спрямованої на особистісне зростання, релаксацію та активізацію внутрішніх ресурсів). Курс «Біосугестивна терапія» є важливою складовою професійної підготовки фахівця-практика в галузі психології.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення,

	<p>функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК8.Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики .</p> <p>СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот.</p>
Результати навчання	<p>ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР8 Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР11 Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР12 Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p> <p>ПР 21. Реалізовувати програми з міжособистісної та міжгрупової взаємодії які сприяли б позитивному психологічному мікроклімату в колективах.</p>

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи біосугестивної терапії.					
Тема 1	Біосугестивна терапія: становлення підходу, базові поняття та сфери застосування	2	1	6	Методи навчання: мінілекція з елементами обговорення, робота з історичними джерелами, перегляд відеофрагментів із сучасної психотерапевтичної практики, аналітична бесіда

					щодо розвитку підходу та його місця в сучасній психології. Методи оцінювання: письмове тестування на знання базових понять, історія розвитку методу, усні відповіді під час обговорення, коротке рефлексивне есе на тему «Роль біосугестії в різні історичні періоди: від гіпнозу до тілесно-орієнтованої терапії».
Тема 2	Психосоматичні розлади	2	2	6	Методи навчання: практичні заняття, аналіз відеоматеріалів, моделювання ситуацій, робота з кейсами. Методи оцінювання: виконання практичних завдань, аналіз ситуацій, участь у дискусіях, поточний контроль знань.
Тема 3	Сутність методу біосугестивної терапії	2	1	6	Методи навчання: лекційні заняття, аналіз теоретичних моделей, обговорення досвіду застосування методу, самостійна робота студентів. Методи оцінювання: поточний контроль, тестування, аналіз теоретичних питань.
Тема 4	Сугестія. Механізм лікувальної дії сеансу біосугестії.	2	2	4	Методи навчання: мінілекція з презентацією теоретичних положень, робота в малих групах над класифікацією видів сугестії, інтерактивні вправи зі створення сугестивних фраз, обговорення впливу мови на внутрішній стан, рольова взаємодія «терапевт – клієнт» у форматі тренувального діалогу. Методи оцінювання: тестування, усні відповіді, виконання аналітичних завдань.
Тема 5	Самонавіювання. Структура впливу.	2	1	6	Методи навчання: лекції, практичні заняття, вправи на самопостереження, аналіз терапевтичних прикладів застосування навіювання, самостійна робота. Методи оцінювання: усне опитування з теоретичного матеріалу, рефлексивне есе «Мова, що лікує: як навіювання впливає на внутрішній стан», оцінювання участі в практичному блоці заняття (інтерактивні вправи, рольові

					ігри)
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти біосугестивної терапії.					
Тема 6	Біосугестивна терапія. Структура терапевтичної сесії	2	1	6	Методи навчання: лекції, аналіз терапевтичних протоколів, моделювання сесій, обговорення практичних аспектів роботи терапевта. Методи оцінювання: аналіз ситуаційних завдань, усних відповідей, підсумковий контроль.
Тема 7	Біосугестивний сеанс.	2	2	6	Методи навчання: мінілекція з елементами обговорення, демонстрація відеофрагментів біосугестивного сеансу, аналіз випадків із практики, робота в малих групах (аналіз етапів сеансу, побудова сугестивного сценарію), практичне виконання елементарних технік (дихання, розслаблення, образне налаштування), рефлексивне обговорення власного досвіду. Методи оцінювання: письмове тестування на засвоєння базових понять і структури методу, усне опитування з теоретичного матеріалу, аналіз кейсу (виявлення етапів біосугестивного впливу), рефлексивне есе «Мій досвід участі в біосугестивному сеансі: відчуття, думки, висновки», оцінювання активності в практичному блоці заняття.
Тема 8	Ефективність методу БСТ	2	1	4	Методи навчання: інформаційно-аналітична мінілекція з елементами презентації наукових досліджень ефективності БСТ, робота з емпіричними джерелами (статті, звіти, клінічні спостереження), груповий аналіз кейсів до/після застосування БСТ, перегляд і обговорення відеофрагментів терапевтичних процесів, дискусія «Сильні й слабкі сторони БСТ у роботі з різними запитамі», підготовка мініпрезентацій за темою. Методи оцінювання: оцінювання аналітичного завдання – порівняльна характеристика БСТ та інших методів (за критеріями

					ефективності), усне опитування щодо наукових доказів і практичних прикладів застосування БСТ, мініпроект: презентація результатів аналізу обраного дослідження або кейсу, написання есе на тему «У яких випадках БСТ буде методом вибору і чому», участь у дискусії з аргументованим відстоюванням позиції.
Тема 9	Езотерична складова методу БСТ	2	2	6	<p>Методи навчання: мінілекція з критичним аналізом езотеричних елементів у структурі БСТ (візуалізація, символи, уявлення), обговорення в малих групах щодо меж наукового й умовно-духовного в методі, робота з першоджерелами, тематичний перегляд фрагментів сеансів із використанням символіки, архетипів, медитативних практик; дискусія «Чи має езотерика місце в сучасній психотерапії?»</p> <p>Методи оцінювання: усне опитування з теоретичного матеріалу щодо змісту езотеричних елементів у БСТ, підготовка аналітичної таблиці «Езотеричні та раціональні складові БСТ: порівняльний аналіз», письмове есе на тему «Езотерика в психотерапії: ризик чи ресурс?», участь у дискусії з оцінюванням аргументованості позиції, рефлексивний звіт про особисте ставлення до символічного/духовного компонента в терапевтичній роботі.</p>
Тема 10	Лікувальний вплив біосугестії на терапевта	2	1	6	<p>Методи навчання: лекції, рефлексивні вправи, обговорення професійного досвіду та самостереження.</p> <p>Методи оцінювання: рефлексивні письмові роботи, усне обговорення, підсумковий контроль.</p>
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	Залік	Загальна кількість балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	20	20	100
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які

вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Біосугестивна терапія»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

– оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

– оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

– оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

– оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

– оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

– оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» – 18–20 балів;

«B» – 16–17 балів;

«C» – 14–15 балів;

«D» – 12–13 балів.

«E» – 10–11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Біосугестивна терапія» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Біосугестивна терапія» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;

– виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;

– виконувати контрольні та інші самостійні роботи;

– дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Біосугестивна терапія» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Стражний О. Біосугестивна терапія : посібник для фахівців. БСТ, 2023. 131 с.

2. Стражний О. Біосугестивна терапія: для корекції та лікування психосоматичних розладів. Посібник для лікарів і психологів. Тернопіль : Підручники і посібники, 2024. 192 с.
URL: <https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/26427/147901/Biosuhestyyna-terapiia-dlia-korektsii-ta-likuvannia-psykhosomatychnykh-rozladiv.pdf>

Додаткові:

3. Венгер О. П., Іваніцька Т. І. Використання біосугестивної терапії для покращення психологічних процесів внутрішньо переміщених осіб під час війни в Україні // *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*. 2023. № (4). С. 63–69. 3.

4. Волошин В. М. Метод біосугестивної терапії. Зб. матер. Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. «Психологія кризових станів: наука і практика». 2021. С. 67–70. 4.

5. Губська О., Стражний О., Прикащикова Г., Проноза-Стеблюк К., Стеблюк В. Біосугестивна терапія для корекції психосоматичних розладів у жителів деокупованих регіонів київської області // *In search of truth and humanity in the age of war (Poland, Leszno, 21–26.08.2022)*. Poland, Leszno. 2022. P. 119–126.

6. Зеленська К.О., Красковська Т.Ю. Біосугестивна терапія в системі лікування стрес-асоційованих розладів у вимушено переміщених осіб // *Медицина сьогодні і завтра*. 2020. № 89(4). С. 66–73.

7. Журавель Є. Ю. Доцільність застосування методу біосугестивної терапії у реабілітації людей із бойовим досвідом // *Габітус*. Вип. 67. 2024. С. 154-159.

8. Кабашнюк В.О. Біосугестивна терапія як засіб корекції та лікування психосоматичних хворих. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців* : тези доп. ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. Хмельницький, 2021. С. 31–33.

9. Макарова О. П. Використання методу біосугестивної терапії в роботі з психосоматичними розладами // *Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України*: зб. тез доп. ІІ Всеукр. міжвід. психол. форуму (м. Київ, 30 трав. 2023 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2023. С. 123–126.

10. Прінц В.А. Біосугестивна терапія: теорія та практика // *Психологія ХХІ століття: теоретичні та практичні дослідження* : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2024. Вип. 20. С. 270-274.
<https://drive.google.com/file/d/1oOPEE6Qs6ic-H64-ztFRGnNXDEOywNNA/view>

11. Прінц В.А. Біосугестивна терапія як ефективний метод у роботі зі стресом // *Психологія ХХІ століття: теоретичні та практичні дослідження* : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2025. Вип. 21. С. 219-222.
https://drive.google.com/file/d/1Ozx3pWKSll0gq3FMA6EuWxJ9Og_xBTpg/view

12. Принц В.А. Вплив біосугестивної терапії на процеси відновлення психічного здоров'я при посттравматичному стресовому розладі // *Наукові перспективи*. (Серія «Психологія») № 3(57) 2025. С. 1487-1496. (фахове видання категорія Б) <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/21976>

13. Принц В. А., Конюшенко О. Л., Стебло Л. В. Біосугестивна терапія при гострій реакції на стрес: профілактика гострого стресового розладу та ПТСР // *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). № 5(51). 2025. С. 2212-2223. (фахове видання категорія Б)

14. Zelenska, K.A. Personificovana programa korekcii poststresovyh rozladiv u riznyh kategorij osib, jaki peregyly bojovi dii (kombatantiv ta volonteriv) [A personalized program for the correction of post-stress disorders in various categories of persons who have survived combat operations (combatants and volunteers)]. *Ukrainskyi visnyk psychonevrologii – Ukrainian Herald of Psychoneurology*, 2021. 4(29), 27–29 [in Ukrainian].

15. Matiash, M., V. Lunov, L. Prudka, Y. Rudenko, and V. Prints. “Neuropsychology of Chronic Fatigue Syndrome in Civilian Population in War Conditions”. *INTERNATIONAL NEUROLOGICAL JOURNAL*, vol. 20, no. 7, Dec. 2024, pp. 382-93, doi:10.22141/2224-0713.20.7.2024.1118. (*Scopus*)

16. Matiash, Mykhailo and Prints, Volodymyr, Enhancing Rehabilitation Potential Through Biosuggestive Therapy: An Integrative Approach to Mental Health Recovery (August 08, 2024). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4967712> (фахове видання категорія Б)

17. Matiash, M., Prints, V. (2024, July 25). Advancements in Neuropsychological Rehabilitation: The role of neural plasticity and personalized approaches. ISSN 1556-5068. Social Science Research Network https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4963224 (фахове видання категорія Б)

Інформаційні ресурси мережі інтернет

1. Біосугестивна терапія. URL: <https://vasilishin.com.ua/biosugestyvna-terapiya/>
2. Інститут Біосугестивної терапії . URL: <https://www.biosuggest.eu/>
3. Метод біосугестивної терапії. URL: <https://www.biosuggest.eu/method-bst>.
4. Центр психічного здоров'я та реабілітації «Лісова поляна» МОЗ України <https://www.facebook.com/ForestGladeHosp/posts/%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D1%8E%D1%8E%D1%87%D1%96-%D1%81%D0%B5%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8-%D0%B1%D1%96%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B3%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%97-%D1%86%D0%B5-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4-%D1%8F%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B6%D0%B4%D0%B8-%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8C-%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%97%D1%85-%D1%88/658650549792864/>